

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

उस्मानाबाद जिल्हा

१९९९-२०००

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मुंबई

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता

जिल्हा
सामाजिक व आर्थिक
समालोचन

उस्मानाबाद जिल्हा
1999-2000

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मुंबई

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा उस्मानाबाद

1999 - 2000

अ लु क्र म णि का

तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
भाग - 1		
1.	दृष्टीक्षेपांत जिल्हा उस्मानाबाद (सामान्य माहिती व महाराष्ट्राशी तुलना)	1 ते 8
2.	जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन	1 ते 21
भाग - 2		
3.	जिल्हा सांख्यिकी गोपवारा	1 ते 219

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा: उस्मानाबाद

1999 - 2000

भाग - 2

अनुक्रमणिका

तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्र.
	क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या	
1.1	1991 च्या जनगणनेप्रमाणे तहसिल निहाय क्षेत्रफळ	1
1.2	1951 पासून लोकसंख्येमधील दशवर्षिय फरक	2
1.3	1991 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्येच्या गटानुसार गावांचे तहसिल निहाय वर्गीकरण	6
1.4	1991 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तहसिल निहाय वर्गीकरण	8
1.5अ	1991 च्या जनगणनेप्रमाणे काम करणारे व न करणारे घांची तहसिल निहाय संख्या	10
1.5ब	1991 च्या जनगणनेनुसार सुल्यता काम करणा-या व्यक्तींची उधोगगट क्षेत्रनिहाय विभागणी	12
1.6	1991 च्या जनगणनेप्रमाणे जिल्ह्यातील लोकसंख्येचे वर्गीकरण	13
1.7	1991 च्या जनगणनेप्रमाणे तहसिल निहाय अनु.जाती, अनु.जमाती व नचबौध्द घांची अकडेवारी.	15
1.8	1991 च्या जनगणनेप्रमाणे भिंती, छपरे घासाठी वापरलेल्या साधन सामुग्री नुसार घरांचे वर्गीकरण	17
1.9	1991 च्या जनगणनेप्रमाणे अकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण नागरी कुटूंबाचे वर्गीकरण	18
1.10	1991 च्या जनगणनेप्रमाणे घरे व त्यांचा वापर	20
	हवामान	
2.1	निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या	22
2.2	निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तापमान	26

तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्र.
	<u>कृषि</u>	
3.1	तहसिल निहाय जमिनीचा वापर	27
3.2	तहसिल निहाय निरनिराळ्या पिकाखालील क्षेत्र	29
3.3	मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पन्न व एकूण उत्पादन	35
3.4	विविध साधनांनी ओलिताखाली असलेले तहसिल निहाय क्षेत्र	36
3.5	निरनिराळ्या पिकाखालील ओलितांचे तहसिल निहाय क्षेत्र	37
3.6अ	तहसिल निहाय सिंचन विहिरी व इतर विहिरी	41
3.6ब	तहसिल निहाय विधुत पंप व हात पंपाची माहिती	42
3.7	विहिरीखेरीज लघु पाटबंधा-घाची कामे.	43
3.8	मध्यम व मोठ्या प्रकल्पांमुळे भिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे	45
3.9	199०-91 च्या कृषि गणनेनुसार विहित धारण जमिनीची संख्या व त्यांचे क्षेत्रफळ, ओलिताखाली असलेल्या विहित धारण जमिनी आणि ओलित ओलित निव्वळ क्षेत्र व वहितांच्या प्रकारानुसार आणि क्षेत्रफळानुसार वहित जमिनीची संख्या	50
3.10	1997 च्या पशु गणनेनुसार तहसिल निहाय कृषि विषयक अवजारे	54
3.11	दुष्काळ, टंचाई सदृश्य परिस्थितीची तहसिल निहाय माहिती.	55
3.12	टंचाईच्या पूर्वतिहासानुसार कठीण व टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्याबाबतची माहिती.	56
	<u>पशुसंवर्धन, वने व मत्स्य व्यवसाय</u>	
4.1	1997 च्या पशु गणनेनुसार तहसिल निहाय पशुधन	57
4.2	तहसिल निहाय पशुवैधकीय संस्था	
4.3	रोगाच्या प्रकारानुसार पशुंच्या मृत्यूची संख्या	64
4.3अ	तहसिल निहाय विविध पशुवैधकीय संस्थांचे कार्य	67
4.4ब	मान्यता प्राप्त पशुवधगृहे आणि पशुवधगृहात कत्तल केलेल्या पशुंची संख्या	68
4.5	जिल्ह्यातील वनक्षेत्र	69
4.6	जिल्ह्यातील मुख्य व गौण वन उत्पादने	70
4.7	जिल्ह्यातील भुजल मत्स्य व्यवसाय	71
	<u>उद्योग व विज</u>	
5.1	कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या	72
5.2	चालू कारखान्याचे कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण	74

तशता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्र.
5.3	कामाच्या दिवसाच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण	76
5.4	उद्योगाच्या महत्वाच्या बाबींची आकडेवारी	78
5.5	रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी	79
5.6	व्यावसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम	81
5.7	कर्मचारी गणना जिल्ह्यातील कर्म्या-घांची संख्या	82
5.8	निरनिराळ्या उद्योगांकरिता रोजगार	83
5.9	जिल्ह्यातील विधुतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या	84
5.10	विजेचा वापर	86
5.11	1998 च्या आर्थिक गणनेनुसार कृषि व बिगर कृषि उद्योग	87
5.12	1998 च्या आर्थिक गणनेनुसार प्रमुख उद्योग गटानुसार (कृषि व बिगर-कृषि) सर्वसाधारण पणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या	89
5.13	1998 च्या आर्थिक गणनेनुसार महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषि अस्था-पनांची संख्या	90
5.14	1998 च्या आर्थिक गणनेनुसार महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषि व बिगर कृषि अस्थापनांतील कामगारांची संख्या	91
5.15	1998 च्या आर्थिक गणनेनुसार कृषि आणि बिगर कृषि अस्थापना (सर्व उद्योग गट एकत्र)	92
5.16	1998 च्या आर्थिक गणनेनुसार प्रमुख उद्योग गटानुसार सहकारी-औद्योगिक संस्था व रोजगार-घांची संख्या	93
5.17अ	1998 च्या आर्थिक गणनेनुसार उत्पादन व हुरहुरी सेवा या उद्योग गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांचे आकारमान गटानुसार संख्या	94
5.17ब	1998 च्या आर्थिक गणनेनुसार उत्पादन व हुरहुरी सेवा या उद्योग गटातील अस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या	95
5.18अ	1998 च्या आर्थिक गणनेनुसार घाऊक व किरकोळ व्यापारी स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या	96
5.18ब	1998 च्या आर्थिक गणनेनुसार घाऊक व किरकोळ अस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या	97

क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्र.
5.19अ	1998 च्या आर्थिक गणनेनुसार सांख्यिक सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणाऱ्या कामगारांची आकारमान गटातुसार संख्या	98
5.19ब	1998 च्या आर्थिक गणनेनुसार सांख्यिक सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणाऱ्या कामगारांची आकारमान गटातुसार संख्या	99
5.20अ	1998 च्या आर्थिक गणनेनुसार सर्व उद्योग गट मिळून स्वकार्यरत एकत्र उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणाऱ्या कामगारांची आकारमान गटातुसार संख्या	100
5.20ब	1998 च्या आर्थिक गणनेनुसार सर्व उद्योग गट मिळून स्वकार्यरत एकत्र आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणाऱ्या कामगारांची आकारमान गटातुसार संख्या	101
	सहकार	
6.1	जिल्ह्यातील विविध प्रकारच्या संस्था	102
6.2	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या संस्थांची माहिती.	103
6.3	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची लेखा परिक्षा वर्गाप्रमाणे वर्गवारी	104
6.4	जिल्ह्यातील राज्य आणि जिल्हा पातळी सहकारी बँकाचे कार्य	105
6.5	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य	106
6.6*	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य	
6.7*	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी (लॅप्स) संस्थांचे कार्य	
6.8	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांनी दिलेली कर्जे	109
6.9*	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा सहकारी संस्थांनी दिलेली पिक कर्जे	
6.10*	जिल्ह्यातील आदिवासी शेतकरी सहकारी संस्थांनी दिलेली कर्जे	
6.11	जिल्ह्यातील बिगर कृषि पतसंस्थांचे कार्य	110
6.12	जिल्ह्यातील जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य	111
6.13	जिल्ह्यातील उत्पादन संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य	114
6.14	जिल्ह्यातील उत्पादन संस्था आणि सामाजिक सेवा यांचे महत्वाचे कार्य	115
6.15	जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती	117
6.16	जिल्ह्यातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे	125

तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्र.
	वैधकीय आरोग्य सेवा	
7.1	सार्वजनिक व अर्थ सहाय्यीत संस्थांमार्फत उपलब्ध असलेल्या वैधकीय सुविधांची तहसिल निहाय माहिती	126
7.2	नोंदणी केलेल्या जन्म मृत्यूंची संख्या	128
7.3	जिल्ह्यातील विविध कारणांनुसार मृत्यूंची संख्या	129
7.4	जिल्ह्यातील माता बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोचणी	130
7.5	जिल्ह्यातील कुटुंब नियोजन केंद्रांची संख्या	131
	शिक्षण	
8.1	1991 च्या जनगणनेप्रमाणे तहसिल निहाय साक्षरता	132
8.2	शैक्षणिक संस्था व शिक्षकांची संख्या	133
8.3	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांची स्थर निहाय संख्या आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी	134
8.4	इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्थांची माहिती.	136
8.5	आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणारी मोफत शिक्षणाची सवलत याबाबतची माहिती	138
8.6	प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च	139
8.7	जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन (कनिष्ठ महाविद्यालय) व तांत्रिक शाळा आठवी ते बारावी	141
8.8	जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण केंद्रे	142
8.9	शिक्षकांकरीता प्रशिक्षण संस्था	143
	परिवहन व दळणवळण	
9.1अ	जिल्ह्यातील रेल्वे मार्गांची लांबी	144
9.1ब	जिल्ह्यातील रेल्वे स्थानकांची तहसिल निहाय घादी	145
9.2	प्रकार व पृष्ठ भागानुसार रस्त्यांची लांबी	146
9.3	जिल्ह्यातील वापरात असलेल्या मोटार वाहनांची संख्या	148
9.4	महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळाची (प्रवासी) वाहतूक आकडेवारी	149
9.5	महत्वाच्या रस्त्यावरील वाहतूक गणना	150
9.6	जिल्ह्यातील पोस्ट, तार घरे, दूरध्वनी सेवा व दूरदर्शन संच घांची आकडेवारी	153
	स्थानिक संस्था	
10.1	स्थानिक संस्थेचे उत्पन्न व खर्च	154
10.2	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च	155

सप्त क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्र.
10.3	जिल्हा परिषदेचे बाबवार उत्पन्न व खर्च	158
10.4	नगरपालिकांचे उत्पन्न व खर्च	160
	नियोजन विषयक माहिती	
11.1	विविध विकास शिर्षाखालील झालेला योजनांतर्गत खर्च	162
11.2	योजनांखालील महत्वाची भौतीक साधने	165
11.3	रोजगार हमी योजना	174
11.4	रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे व त्यावरील रोजगार व खर्च	175
11.5	पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाईसंबंधी केलेल्या उपाय योजना	176
11.6	संकरित अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र	177
11.7	रासायणीक सतांचे वाटप	178
11.8	जिल्ह्यातील साखर कारखाने	179
11.9	जिल्ह्यातील दुग्ध संस्थांची माहिती	182
11.10	अवर्षण प्रवण कार्यक्रमांची प्रगती	181
11.11*	एकात्मिक आदिवासीविकास कार्यक्रमाची प्रगती व त्यावरील तरतूद खर्च	
11.12-	विस कलमी कार्यक्रम	182
11.13	विशेष घटक योजना	183
11.14अ	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम (लोकसभा मतदार संघ)	184
11.14ब	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम (विधानसभा मतदार संघ)	185
11.14क	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम (विधानपरिषद मतदार संघ)	186
	किंमती व निर्देशांक	
12.1	निवडक शेतीमालाच्या सरासरी धाऊक किंमती	187
12.2	जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या सरासरी	189
12.3	सोलापूर केंद्रांचे कामगारांचे ग्राहक किंमती निर्देशांक	195
	न्याय, पोलिस व कारागृहे	
13.1	जिल्ह्यातील पोलिस दलांची एकूण संख्या	196
13.2	गुन्ह्यांसंबंधी आकडेवारी	197

तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्र.
13.3	तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हेगार	199
13.4	तुरुंगात दाखल झालेल्या गुन्हेगारांची वधोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण	200
13.5	दिव्याणी व फौजदारी न्यायालयात निकालात काढलेली कामे	201
<u>बँका, संयुक्त भांडवली संस्था व विमा</u>		
14.1	बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँकांची संख्या व त्यांच्या ठेवी व कर्जे	202
14.2	संयुक्त भांडवली संस्था	203
14.3	उतरविलेल्या विमा पत्राची संख्या व विम्याची रक्कम	203
<u>संकीर्ण</u>		
15.1	चित्रपट गृहां विषयी आकडेवारी	204
15.2	जिल्हयातील गोळा केलेली अल्प बचतीची रक्कम	205
15.3	तहसिल निहाय गोळा केलेला जमिन महसूल	206
15.4	छापखाने, छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमान पत्रे-नियत कालीके	207
15.5	स्वस्त धान्य दुकानाला पुरविलेले तांदुळ, गहू, साखर	209
15.6	मागणी व वसूल केलेले धान्य	209
15.7	1999 मधील लोकसभा व 1999 मधील विधानसभा निवडणूक घासबंधी आकडेवारी	210
15.8	अधिकारी व प्रवासी घांच्यासाठी असलेल्या बंगल्यांची तहसिल निहाय यादी	211
15.9	निवडक निदेशांकाचे कल	214

टीप : - नव्यामधील माहिती त्रिरंक आहे.